

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

POLITIKAI NAPILAP
MEGJELENIK NAPONKINT REGGEL, KIVÉVE HÉTFŐN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utca 3. sz.

Szabadka ünnepe.

Szabadka ünnepe a magyar iparosság ünnepe, Magyarország ünnepe, melyet lelkesedéssel, imádattal ültek meg a munka emberei, a munka papjainak vezetése alatt.

Mint az ihletettek vallották a kongresszusra összesereglettek, hogy ilyen ünnepe a magyar iparosnak nem volt s talán nem is lesz addig, míg a magyar iparosság imádott eszményképe, a közgazdasági önállóság, a magyar vámterület testté nem válik. Talán ez fog ismét alkalmat szolgáltatni, hogy a magyar iparosság összeseregljen és a munka dicsőítésével a magyar szabadságnak áldozhasson.

Büszke lehet erre a napra Szabadka. Ezt a napot történelmének évlapjain aranybetűvel jegyezheti föl, mint az egyetlen, melyet szükséges, hogy ezer meg ezer más kövessen, hirdetve mindannak a megvalósulását, ami a magyar haza üdvé, mert ez az üdv nem jelenthet mást, mint a legfenségesebb ígének megtestesülését, a munka érvényesülését. És ennek a megtestesülésnek a fonala mindig csalhatatlanul Szabadkára fog visszavezetni. Ezt a várost fogják elismerni az ige forrásának, mint amely városban először keltek a próféta szavak szárnyra.

A tegnap este a lelkesedés lánggal égő tüze volt. A lelkek megnyilatkozása, fény, mely világít. A mai nap több volt ennél. A mai nap olthatatlan hőség, kialudhatatlan fény volt. A mai nap volt az erő, a munkáé, a győzelem biztos tudatában küzdőknek napja.

Büszkék lehetünk erre a szent napra, mi szabadkaiak, mint Bethlehem romjai a bennük született örököszi, az örökigazságra, mely az elporladt várost az örök idők végezetéig is megvilágosítja.

Büszke lehet Szabadka polgármestere és magistrátusa is

erre a napra, melyen az ország iparosait üdvözölték.

Szabadka város polgársága pedig hálával emlegetheti ezt a napot, mely az egyedül szent történelemben, az egyetlen történelemben, mely a csalhatatlanság ismérveivel dicsekedhetik, az emberi munka történelmében neki aranybetűvel irt, szétfolthatlan lapot biztosított.

* * *

A nagygyűlés első napja.

Nyolc óra után kezdtek a Pestszálloda nagytermében gyülekezni a kongresszus résztvevői. Mikor Thék Endre az emelvényre lépett, már az országgyűlési képviselők nagy része is a teremben volt.

Az ülés kezdetén Thék elnökön kívül dr. Biró Károly polgármester, Szalay Mátvás főkapitány, Gelléri Mór, dr. Soltész Adolf foglaltak helyet az emelvényen.

Thék elnök a megnyitás előtt indítványozza, hogy Kossuth Ferencet, gróf Apponyi Albertet és gróf Zichy Jenőt egy küldöttség kérje fel a nagygyűlésen való részvételre, mit egyhangú lelkesedéssel fogadott el a nagygyűlés.

Thék Endre megnyitó beszéde.

Igen tisztelt uraim!

Mielőtt a hetedik országos ipartestületi kongresszust megnyitottnak nyilvánítanám, mindenek felett álló megtisztelő bizalmuk alapján engedjék meg nekem, hogy a jelen rendkívüli helyzettel kapcsolatban egyet és mást megjegyezhessek.

Egy ezredév telt el, hogy fényesen ünnepelte hazánk minden számottevő tényezője az 1896-iki kiállítás alkalmával a magyar munka sikereiben gazdag alkotásait.

Fennen ragyogott multunk dicsőségének és jövődönk reményeinek csillaga, melynél magasztosabb tüne ményt nem mutathatott fel egyetlen nemzet sem. Ott az ország nagy és kisipara versenyzett a hazafias munkában, de kiválóan azon iparok, melyek a közművességből nyerték éltető erejüket, jártak elül a nemes versenytéren és az ország értemisége és a világ számítani tudó közönsége előtt beigazolták, hogy nem csak a csatatéren tud nemzetünk küzdeni a szebb és maradandóbb jólétért, de a munkásság azon a téren is betölti hivatását, a mely a keleti nemzetek között vezető szerepre jogosítja.

A nagyvilág számottevő államai felismerték életképességünket csak maga a nemzet, melynek jobbléte az iparban rejlő erőkből nyerné éltető forrását mellőzte és parlagon hagyta azt az ipart, a mely nélkül nem fog soha beleilleszkedni a kultúrnépek díszes sorába.

Éppen most érte végét a történelemnek egy nagy felvonása, a japán orosz hádjárat, a melyben milliók és milliók küzdöttek élet halál harcot közgazdasági érdekekért.

Csak mi, a magyar nemzet fiai nem értjük meg az anyagi boldogulás nemzetfenntartó jelentőségét, — csak mi nem értjük meg egymást és ellenséget véltünk ott látni, a hol a testvéri szeretet parancsolja az együttműködést munkásainkkal, földbirtokosainkkal és kereskedőinkkel.

Hazánk jövőjének biztosítása egyedül attól függ hogy a nemzeti munka terén mily mérvben tudjuk betölteni azt a feladatot, a mely a magyar államot a középeurópai államok sorában megilleti.

Államférfiaink legjava, a nemzet nagyjai régen tudják azt, mily irányban kell mindenekfelett fejleszteni azt az erőt, amely kiapadhatatlan forrását képezi hazánk, nemzetünk nagyságának; hogyan kell érvényre juttatni a munkát, a mely elválaszthatatlanul leköt a magyar rögöz, a mely kenyeret ad. Csak az újabb idők rombolták szét ezt a kötetelket, mert a nemzet közjogi küzdelme igénybe vette évtizedeken keresztül minden idejét s így elhanyagolta azt, a mi milliók megélhetésének alapja. Ezen tényből eredt százezrek hontalansága és a kézműipar hanyatlása. Megdöbbenően áll ma előttünk azon akadály, a melynek újabb következményei megfosztják hazánkat az iparban rejlő erők érvényesítésétől.

Évtizedeken keresztül fennen hangoztattuk hazánk közgazdaságának függetlenítését, az önálló vámterület alapján, az ipartörvény módosítását, a balesetbiztosítási törvény letárgyalását, a szociálpolitikának az ipar érdekeivel való összhangzatba hozatalát, az ipartestületek autonómiájának kibővítését, a sztrájk és bojkottok orvoslását, a melynek törvényes rendezése vár a megvalósulásra. Kis és nagyiparunk évek hosszú során át nélkülözi boldogulásának legfőbb feltételeit, a melyeket a nemzet jól felfogott érdekében rég meg kellett volna teremteni.

A kormány és a parlament hatáskörébe tartozik ugyan a bajok hosszú láncolatának orvoslása, azonban ott mi jobbára idegenek vagyunk és a nemzeti jobblét fejlesztésének

termő talaja itt lent van, az iparosság és a dolgozó milliók erejében, összetartó törekvéseiben. Egy ezredév mult el s mi nem tudjuk megérteni, hogy mily irányban kellene haladni, hogy a tönk szélén álló kisipart, a mely erős nemzeti jelleggel bír, megmentjük. Kongresszusunk a célból jött össze, hogy feltárja ismételtelen a bajokat s ha a nemzet közvéleménye figyelmére méltatja szavunkat, akkor a magyarban rejlő nagy intelligencia kifejlesztésével sikerülni fog oly középosztályt teremteni, a mely hatalmas védbástyája lesz nemzetünk függetlenségének.

A magam részéről tudom, hogy a hazai ipar érdekében alkotandó hasznos törvényjavaslatok egész halmazát hivatott közegek hazafiúi szeretettel dolgoztak ki. Sajnálom, hogy a helyzetben rejlő akadályok megfosztották az illetőt attól, hogy munkálatát itt egész terjedelmében ismertethette volna s így e törvények egész halmazára várja az ország képviselőháza munkaképességét. s ha a magyarok Istenének segítségével a nemzet jobblétének előmozdítása céljából törvénynyé válnak, akkor a leghatalmasabb emeltyűjévé lehetnek azon akadály elhárításában, mely évtizedeken keresztül gátolta a nemzetet abban, hogy boldogulásának útját elérje.

Örömtelt szívvvel mondok köszönetet Szabadka városának hogy alkalmat adott nekünk vendégszerető meghívása folytán arra hogy a legválságosabb percekben közigazgatási ügyeink legfontosabbikát, az ipari ügyeket itt tárgyalhatjuk és a nemzet azon férfait itt üdvözölhetjük, kiknek fáradhatatlan tevékenységéből eredőleg nem csak a jelzett törvények megvalósítását várjuk, hanem egyszersmind a századokon át nélkülözött közgazdasági függetlenség megvalósítását is.

Ezek előre bocsájtása után van szerencsém a kongresszus tagjait hazafiúi tisztelettel üdvözölni és a megjelent országgyűlési képviselő urakat, nagyra becsülésünk kifejezésével arra kérni, hogy bölcsességükkel támogassák ügyünket.

Ezek alapján a hetedik kongresszust megnyitom.

Az elnöki megnyitó után dr. Biró Károly polgármester az iparoskongresszus nagy jelentőségének fejtegetésével kezdi üdvözlő beszédét. Az iparos érdekek iránt megnyilvánuló mindnagobb érdeklődésnek felismerése indította arra Szabadka város törvényhatóságát, hogy ezen kongresszust falai közé hívja. (Általános élénk éljenzés.) Dokumentálni kívánta

Weitzenfeld Márczell
kender, kötél, zsineg zsák, ponyva és lópokróc raktára
Telefon szám 190. SZABADKA Kovács-utca 294.

Gabona zsák 4 nyüstös 30, len zsák 40 krtól. Borszűrő zsák. és Vizmentes rostáló ponyvák négyzetméterenként 40 krtól.
Kötélárak, u. m.: istrán, kötőfák, rudálló kötelek stb. a legolcsóbb árban, csakis 1. kenderből legjobb mihőségben
Tennis pályák teljes berendezése 100 K.
Függő ágy (hengemate) 3 korona — Halászháló, ternaeserek a legolcsóbb árban.
Lótakaró hálók 10 koronától kezdve. Lópokrócok gyári raktára

ezáltal a törvényhatóság az iparososztály iránti rokonszenvét és érdeklődését és hogy első feladatnak tartja annak megerősítését és existenciájának biztosítását.

Szabadka város közönsége nevében üdvözlöi a nagygyűlést és mindannyiokra az ég áldását kéri.

A vezérek bevonulása.

Óriási éljenzés közepette vonultak ekkor a terembe Kossuth Ferenc, Apponyi Albert gróf és Zichy Jenő gróf, kísérve az országgyűlési képviselők nagy számától.

Az előadói asztalnál Kossuth Ferenc, tőle jobbra Biró Károly, Thék Endre, Apponyi Albert, Barta Miklós, balra Zichy Jenő gróf, Gelléri Mór és dr. Soltész Károly foglaltak helyet.

Jelen voltak a képviselők közül még: Barabás Béla, Sümegi Vilmos, Balogi Mihály, Csányi Sándor, Lenkei Gyula, Kubik Béla, Hock János, Szappanos István, Lázár Pál, Mihájlovits Kornél, Majtényi Ádám, Pisztorj Mór, Rajk Aladár, Hilberth Károly, Kállay Ubul, Varga Károly és Mukits Simon.

Kossuth elfoglalva az emelvényen a főhelyet, köszönetet mond megjelent képviselőtársai nevében. Mi is munkások vagyunk, ugymond, e munkálkodók közé jöttünk, akik szintén a haza felépítésén dolgoznak. A mindenható adjon sikert, hogy az egész hazát hatalmassá, szabaddá és függetlenné tehessek. (Szünni nem akaró éljenzés.)

A választások.

Gelléri Mór az országos iparegyesület főtitkára indítványozza, hogy Apponyi Albert gróf, Barabás Béla, Kossuth Ferenc és Zichy Jenő gróf a kongresszus diszelnökeivé választassanak. Az indítvány egyhangú lelkesedéssel lett elfogadva.

Tiszteletbeli elnökökké választottak: Bezzeredy István főispán, dr. Biró Károly polgármester, Varga Károly, Mukits Simon és Schmausz Endre.

Elnök: Thék Endre. Társelnökök: Betsey György (Nagyvárad), Deil Jenő (Kassa), dr. Horváth János (Budapest) és Kreutzer Balázs (Szolnok). Ügyvezető elnök: Gelléri Mór.

Alnelnökök: Akeszmann Albert, Kolozsvár, Cserna Lajos Bpest, Dóczy Ferenc Esztergom. Kujniss Gyula Losonc, Madary Gábor Bpest, Pflieger Ferenc Miskolc, Rainer Károly Szeged, Zechmeister Kálmán Győr, Szalay Mátyás főkapitány, dr. Reisner Lajos és Pausits János.

Főjegyző: dr. Soltész Adolf.

Jegyzők: Edvi Illés László Arad, Szabó Gyula Szeged, Pilisy István Bpest, Bozsi János Szeged, dr. Sommer Ernő Győr, ifj. Jakab Lajos Kolozsvár, ifj. Deil Jenő Kassa és Dugovich Imre a helyi biz. jegyzője, a Bácsmegyei Napló felelős szerkesztője.

Gazdák: Szilágyi Mihály Veszprém, Bergmann Adolf Sopron, Bittner János Bpest, Hajnáky Béla Pápa.

Háznagyok: Nánay Mihály és Sefcsics Lajos.

Gr. Zichy Jenő indítványa.

A napirend első tárgya gróf. Zichy Jenőnek az önálló vámterületre vonatkozó előadói javaslata, melyet a nagynevű ipargróf hosszasan és nagy tanulmányra valló készültséggel fejtegetett, hazafias hangtól duzzadó előadói beszédében.

A nagyszabású beszéd befejezése és az indítvány szövege a következő:

Végül pedig valljuk meg őszintén, elég hosszú ideig zsákmányolt ki bennünket Ausztria, elérkeztünk ahhoz az időponthoz, a mikor megállj-

kell kiáltanunk. Elég, hogy a mi érthetetlen nagylelkűségünk és gavaléros engedékenységünk révén lelegezte mezőnket, learatta termésünket, lefoglalta fogyasztásunkat és — rendszeresen kiüritve zsebeinket, lelépte rólunk majdnem mindenünket, a mi volt.

Most már a testünkre és lelkünkre kerül a sor. Most már súlyosan érezzük a helyzet tarthatatlanságát. Ha tovább törünk, a jövőnket, az életünket tesszük kockára. Ez pedig nem a mienk, hanem a magyar hazáé, melyért mindenünket örömmel föláldozzuk ugyan, a hazát azonban nem adjuk semmi áron és senki fiának!

Ajánlom következő határozati javaslatom szíves elfogadását:

Mondja ki a VII. országos ipartestületi gyűlés, hogy az önálló vámterület létesítése érdekében eddig minden alkalommal kifejezett kívánalmait újból és ünnepélyesen megismétli, megsürgeti, s azt a reményt táplálja, hogy a mit eddig hiába és eredmény nélkül kért, azt a mostani parlament meg fogja valósíthatni.

Mondja ki az ipartestületi gyűlés, hogy egész valójában át van hatva önálló gazdasági berendezkedés nemzetfontartó fontosságától, ettől várja a magyar ipar és ebben a kézműipar jövőjének biztosítását, fölvirágzásának létfontosságát, ettől várja az ország erkölcsi érdekeinek megvédését, anyagi erejének megizmosodását, ettől várja a gazdasági tényezők harmonikus együttműködését és ezért a gazdasági önállóság elengedhetlen, sőt sürgős keresztülvitelét összes követeléseink között legelső helyre teszi.

Mondja ki végül az ipartestületi gyűlés, hogy megkéri a törvényhozást, hogy az önálló vámterület mielőbbi létesítésével kapcsolatos összes előmunkálatokat rendelje el és adjon alkalmat az érdekelt hazai tényezőknek és ezek között a magyar kézműiparosságnak, hogy a részletekre nézve véleményét a legilletékesebb fórumok előtt kifejezhesse, hogy kívánságait előterjeszthesse és idevonatkozó összes megokolt javaslatait érvényesítés végett kellő időben bemutathassa.

Riadó éljenzés kísérte a nagyfontosságú beszédet s ezután Deil Jenő, a kassai iparkamara társelőadója jelentett ki csatlakozását Zichy Jenő gróf határozati javaslatához.

Egyetlen-egy disszonáns hang zavarta meg az általános helyeslést: Melkó Bertalan, a budapesti könyvtőtestület kiküldöttje, de állásfoglalásával kudarcot vallott, mert egyhangú tiltakozással a felszólalót elhallgatásra kényszerítették.

A kongresszus Thék Endre elnök felhívására felállással szavazott az indítvány mellett, amennyiben egyetlen tag sem maradt ülve.

Az ipartörvény revíziója.

A kongresszus másik kiváló fontosságú kérdése, az ipartörvény revíziója mellett két előadó Achim János békécsabai és Dóczy Ferenc esztergomi kiküldöttek érveltek. Achim János javasolja, hogy a kormány felterjesztésekben foglalt kérelmek teljesítését ezuttal a képviselőháznál sürgesse meg az országos gyűlés, Dóczy Ferenc pedig a következő 8 pontban formulálja meg a szükséges törvény-módosításokat:

1. Tétessék kötelezővé az ipartestületek létesítése járási székhelyenkint s az így megalakított ipartestületnek a járás területén lakó összes szakképzett iparosok kötelezett tagjai legyenek kivétel nélkül.

2. Az ipartestületek hatásköre kiterjesztendő oly irányban, hogy az iparosok testületi beléletére, továbbá a munkaadók, segéd munkások és tanoncok közt fölmerülő panaszokra vonatkozó minden ügy érdemleges elbírálása és elintézése az ipartestületekre ruháztassék.

3. Tanoncot tartani csak szakképzett önálló iparos legyen jogosítva. A tanonctartási jogositvány megadása az ipartestületek hatáskörébe utalandó.

4. Feljogosítandók az ipartestületek, hogy az iparos tanoncok tanulási idejét fegyelmi büntetésként három hónaptól egy évig terjedő idővel meghosszabbíthassák.

5. Iparjogosítványt csak tanult, szakképzett iparos és pedig egyedül saját kitanult ipara gyakorlására kapthasson. E végből segéd munkás minőségben kitöltött legalább négy évi szakbeli foglalkozás kimutatása kívántassék meg, s az iparjogosítvány megadása előtt az ipartestület véleménye kéressék ki. Nem tanult iparosok szakképzett üzletvezető alkalmazásával se üzhessenek önállóan ipart.

6. A kontáripár ellenőrzése és eltiltása az ipartestületek hatáskörébe utaltassék.

7. Amely ipartestület tagjainak kétharmad része kívánja, annak kebelében valamennyi tagra kiterjedő kötelező belépéssel ipartestületi nyugdíj-intézmény létesítendő. Ipartestületi nyugdíjintézet tagjai az esetleg szervezendő orsz. nyugdíjintézménybe való belépésre nem kötelezhetőek.

8. Vétessék törvénybe, hogy a munkából jogtalanul kilépő segédek s az elszökött tanulók költségmentesen kisérőndők vissza helyeikre az ipartestület megkeresésére.

Ezután az ipari szervezetek kiküldöttjei tették meg megjegyzéseiket a revízió előkerülő törvényre és a módosítási javaslatokra.

Dr. Horvát János (Budapest), Tóth Kálmán (Debrecen), Rác Zsigmond (Sentes), Tóth Imre (Félegyháza), hozzászólásai után Thék Endre elnök bejelenti a gyűlésnek, hogy Apponyi Albert gróf kér szót.

Apponyi beszéde.

Apponyi Albert gróf néhány szót kér, ne gondolják, hogy ő és képviselőtársai mert nem vesznek részt a vitában, nem a legnagyobb érdeklődéssel viseltetnek az iparosok érdekei iránt. Eljöttek, hogy ők maguk hallgassák meg az iparosok nézeteit, okulni akarnak, mily fokon érzi a hiányokat az iparosság. Nem ígéretek tenni jöttek, mert ezt már úgy is kaptak eleget. Azt akarják, hogy a parlamenti életben népképviseleti rendszer legyen, ne párt és hatalmi érdekek, hanem az ország lakosság millióinak érdeke lebegjen a törvényhozók szemei előtt. Mindezek teljesítésére úgy hiszi összes jelenlevő képviselőtársai nevében fogadalmat tehet.

Apponyi beszéde után folytatták a revizionálás vitáját. Dr. Sarkadi Lajos (Nagyvárad), Krazsóf János (Bpest), Szakáll József (Szeged), Ullmann Jákó (Budapest), Stoll Nándor (Budapest), Klein István (Munkács), Bercsey György (Nagyvárad) és Pogány Béla (Gyöngyös) szóltak még a javaslatokhoz.

A város ebédje.

Fényes ebédrel várta az ország nagyjait és az iparosság derék képviselőit Szabadka város közönsége a város diszterméül szolgáló Pest szálló nagytermében, amely azonban a vendégek befogadására kicsinynek

bizonyulva, még két teremben terítették föl. Nyolcszázán élvezték városunk magyaros vendégszeretetét a mai ebéd alkalmával, amely az elhangzott magas szárnyalású beszédek folytán az országos mozgalom egyik legjelentősebb mozzanatává fejlődött.

Az összes kongresszusi vendégek helyet foglaltak már az asztaloknál, mikor Kossuth Ferenc, Apponyi Albert gróf, Zichy Jenő gróf többi képviselőtársaikkal a terembe vonultak. Meg-megújuló lelkes éljenzés fogadta őket, a karzatokat szorongásig megtöltő hölgyközönség kendőlobogtatással üdvözölte az országház kitűnősegeit.

A főhelyet Biró Károly dr. polgármester, mint házigazda foglalta el. Mellette balról Kossuth Ferenc, jobbról Thék Endre ültek. Thék mellett Apponyi Albert gróf, Schmausz Endre, Barabás Béla, Pisztorj Mór, Mukits Simon, Kossuth mellett Zichy Jenő gróf, Szappanos István, Hock János, Barta Miklós, Varga Károly ültek. A főasztalnál foglaltak még helyet Mamuzsich Felix, Mokossay Mátyás plébánosok, Endrey Gyula, Mihálykovich Kornél, Sümegi Vilmos, Csányi Sándor, Rajk Aladár Kállay Ubul, Kubik Béla, Hilberth Károly, Majtényi Ádám, Babó Mihály, Lázár Pál, képviselők, Antunovich József, Vojnics Simon, Regényi Lajos, dr. Reisner Lajos, Gelléri Mór.

A sütnél emelkedett fel elsőnek Thék Endre, a kongresszus elnöke és a következő felköszöntőt mondotta:

Egymást érték azoknak az akadályoknak a megállapítása, melyek az ipar fejlődésének útját állták. Lelki vágyunk megvalósulására most már meg vannak a személyek, kikben a garanciát erre nézve megtaláljuk. A fő, hogy ami a magyar agynak munkája, a magyar kéznek alkotása, megbecsültessek. A legnagyobb baj, hogy önmagunk vagyunk sajátmagunk legnagyobb ellensége. Akik együtt vagyunk e teremben, — azoknak alig van egy darabka magyar ipartermék a ruházatán. Mi nem tesszük kellőleg kötelességünké, hogy csak a magyar ipar termékeit, alkotásait pártoljuk és a gyakorlatban alkalmazzuk. Lakásainkat idegen termékekkel díszítjük fel. Csak egy ember van Magyarországon, aki azt mondta, hogy minden darab épület, minden darab kő, minden munka a magyar ipar alkotásának példánya legyen. És ez az egyetlen ember a magyar király, aki a királyi vár felépítésénél ezt megvalósította. Elteti a magyar királyt.

A közönség a beszéd után a Hymnuszt állva elénekelte.

Biró Károly.

A VII. orsz. ipartestületi gyűlés üléseinek napjai örökké emlékeztetnek maradnak reánk. Mert alkalmul szolgált arra, hogy Magyarország ipartestületeinek küldöttjeit, képviselőit itt közöttünk üdvözölhetjük. E városra nézve ez nagyjelentőségű eseményt képez. De ez a kongresszus kiemelkedik a többi gyűlésektől, mert azok, kik a nép bizalma folytán hivatásszerűen a nemzet sorsáról gondoskodni kötelesek, az országgyűlési képviselők, nagy számban kitüntették a kongresszust megjelenésükkel. Elteti a kongresszus tagjait és áldást kíván működésükre.

Mokossay Mátyás.

A magyar nemzet felett ez idő szerint két nap ragyog. Ez a két nagy nap: Kossuth Ferenc és Apponyi Albert, kik jellemük tisztaságával megfényszerítik a magyar haza egét.

Ezen két férfit vagyunk szerencsések ma nálunk szívünk melegével, lelkünk szeretetével üdvözölni. Ők buzditanak bennünket kitartásra mérsékelt de azért hajthatatlan akarattal és elhatározással. A magyarok Istene éltesse őket!

Kossuth Ferenc.

Habozva szólalok fel, minthogy Mokossay ur a napokról szól. Én pedig magamat ezen elnevezés alá nem sorozhatom, mert magamat csupán egy porszemnek tekintem a haza földjén, melyből a független magyar haza összealkotva van. A mi erőnk a magyar nemzet ereje, a mi erőnk a magyar nemzet kitartása. Járunk az országban, hogy olyanok legyünk, mint a szentírás maghintoje és sok helyen találkozunk olyan jelenetekkel, hogy a mag sziklákról sziklára hullott és a sziklákból is kikelt a mag. Ebben én a magyar nép politikai érettségének bizonyítékát látom. A megjegecedés ugyanazonos a halállal, azért, mivel bebizonyult, hogy az az alkotmány, melyben ma élünk tovább nem fejleszhető, át kell térnünk a függetlenségi elvekre. Én már látom közeledni azon időt, midőn csak egy párt lesz: a függetlenségi párt. Én már látom közeledni azon időt, midőn csak egy zászló alá sereglenek a magyarok: a függetlenség zászlaja alá. Én bízom édes hazám jövőjében. A jövő a függetlenségé. Azokat hívom a mi táborunkba, kik azt akarják, hogy a nemzet örökké éljen. Sok lelkesedéssel és hazaszeregettel találkoztam Szabadkán, adja Isten, hogy az a zászló, a mely győzedelmeskedett a legutóbbi választáson, győzedelmeskedjék mindig. Szabadka őrangyalai: a nőket és a szabadkai polgárokat élteti.

Apponyi Albert gróf.

Mi képviselők, kik itt megjelenünk, kettős vendégszeretetet élvezünk. Egyik a város vendégszeretete, másik az iparosok részéről tapasztalt vendégszeretet. Egy nemzet harcában a leghatályosabb fegyver a törvénykönyv; az anyagiság imádóinak csufjára a törvényszakasza mindig diadalmaskodott.

A fegyver, legyen az kard, ágyugolyó vagy törvényszakasza, megvéd; de nem adja meg a léte, nem fejleszt tovább a léte. Ha nemzetünk jövőjét biztosítani akarjuk, nemcsak azt kell nézni, hogy fegyverzetünk megvédeni képes legyen a nemzet életét, hanem azt is, hogy legyen mit megvédeni.

A mai kongresszus bizonyítja, hogy egy nemzet élete a gazdasági életben érvényesül leginkább. A gazdasági önállóságot a hivatott képviselők elfogadták s így az iparosokat hozzászámítva, mondhatjuk, hogy az önálló vámterületet az egész nemzet kívánja. A belső elhatárolással szemben a törvényszakasza sem képes megvédeni bennünket. Az egyes iparosokban, az egyénekben van a helyzet kulcsa s midőn ezen iparosokat szemem előtt látom, hiszem, hogy a boldogulással, a jobb jövőnek korszaka mielőbb elérkezik. — Önökben látom, hogy ez a nemzet fel van ruházva a versenyképesség feltételeivel és ezért éltetem a magyar iparosokat és az Isten áldását kívánom Önökre.

Gróf Zichy Jenő két ízben is beszélt. Első ízben Biró Károly dr. polgármesterre és a város vezetésére emelte poharát. Mindig ilyen jó kezekbe legyen, ugymond, letéve a jó magyar város vezetése. Másodízben a szabad, független haza kivívásáért emelt poharát.

Bartha Miklós találó példákkal világította meg fordulatokban gazdag beszédében az iparosság helyzetét. Beszédét azzal végzi, hogy fel fog virágozni a magyar ipar, ha az átkos versenytől megszabadul. Az iparos társulatok képviselőire emeli poharát.

Hock János az aranyszáju pap ezuttal is valóságos lázba hozta halgatóit gyönyörű beszédével, mely egyik remeke a magyar felköszöntő beszédeknek. Amerikai impresszióival kapcsolatban hangoztatja az önálló vámterület szükségességét. A haladást csak a megváltás törvényével érhetik el a haza fiai, az önző érdekek megtagadásának árán. Ezt a harcot pedig a gondviselés fogja eldönteni.

Barabás Béla a szenvedő anyához hasonlítja a hazát, mire Apponyi emelkedett még egyszer szólásra és reflektálva Barabás szavaira, hangoztatja, hogy mindannyiunk édes anyjának, a magyar hazának derék fiai vannak, akik az egyetértéssel helyreállítják az egyensúlyt a törvényes király trónja és a szabad haza boldogulása között.

Babó Mihály fejezte be a felköszöntőket gyújtó hatású beszédével.

A kis teremben elhelyezett asztaloknál Horvát János dr., Edvi Illés László, Sarkadi Lajos dr. és Pausits János, a harmadik teremben pedig Bólics József dr., Szalay Mátyás, Majland György és Seereiner Alfonz tartottak pohárköszöntőket.

Jóval fél öt után bontottak asztalt a bankettezők s a vezérek zugó éljenzés közben vonultak vissza. Az utcán ezrekre menő tömeg várta Kossuthot és társait, akik lakásaikra tértek.

A Bárany-szálloda előtt kedves jelenetek voltak tanui a várakozók. Kossuth a szálloda elé érve megállt és verejtékező homlokát zsebkendőjével törülgette. Ezt meglátta Hercl Mariska, a mi kis zongoraművésznőnk és odasielve Kossuthhoz, felajánlotta neki legyezőjét. Kossuth nyájas köszöntéssel fogadta a figyelmet és viszonzásul egy hatalmas őszi barackkal kedveskedett a kis művésznőnek.

Elutazás és az ipartelepek látogatása.

Az esti vonattal többen elutaztak vendégeink közül. Kossuth és Apponyi már szintén ma utaztak a fővárosba, Kossuthot Mukics Simon, Apponyit Antunovich József kísérték a vonatához. Elutaztak meg Barabás Béla és neje, Szappanos István, Hock János, Sümegi Vilmos, Mihajlovics Endre. Az iparos vendégek nagy része ebéd után Thék Endre, Gelléri Mór és Soltész dr. vezetése alatt a Morvai, Montalion és Rotmann-féle ipartelepeket tekintették meg.

Diszeloadás a színházban.

Fényes közönség előtt folyt le az első napi diszeloadás színházunkban. A színházi iroda már fél nyolckor zárva volt, a színház minden jegye elfogyott. Bevezetésül Balla Miklós, a kiváló költő szavalta el ez alkalomra írt prologusát. A gyönyörű költeményt és szenialis előadóját zugó tapsviharral honorálta a zsúfolt ház.

Az ipartestületi dalárda a Hymnust adta elő, melyet a közönség állva hallgatott végig. Szávay Gyulának a munka című drámai költeményét színészeink kitűnő összjátékban hozták színre, miben főérdeme Tompa Kálmánnak, a kiváló drámai rendezőnek van.

A szabadkai műkedvelők adták elő ezután Mocsári B. „Szálka” című

kedves vígjátékát. Pietsch Ferencné a szabadkai Csillag Teréz ezuttal is igazolta a színpadra való rátermettségét. Kiváló művésznő vezetett el benne.

Méltó partnere volt Steinfeld Lipót s ügyesen egészítették ki az ensemblét Kiss Sárka és Magyar Alfréd. Az előadást a Hajduk hadnagya második felvonása zárta be az ismert kitűnő előadásban.

Az ünnepek programja.

Szeptember 9. (szombat): Reggel 8 órakor az ipartestületek gyűlésének folytatása. — Délután 2 órakor a szabadkai ipartestület által a kongresszusi tagok tiszteletére rendezett társas-ebéd Palicson, ahova a kongresszusi tagok és a vendégek 1 órakor a Pest-szálloda elől e célra rendelkezésre álló villamos vasuti kocsikon rándulnak ki. — Délután fél 4 órakor a Szabadkai Sport-Egylet által a kongresszusi tagok tiszteletére rendezett nemzetközi sport-versenyek a palicsi versenypályán. — Délután 4 órakor Szabadka város földmives iskolájának megtekintése. — Este 8 órakor előadás a városi színházban.

Szeptember 10. (vasárnap): Reggel 8 órakor az ipartestületek gyűlésének folytatása. — Délután fél 4 órakor a Szabadkai Sport-Egylet által a kongresszusi tagok tiszteletére rendezett nemzetközi sport-versenyek folytatása a palicsi versenypályán, ahova a villamos vasut negyedóránként közlekedik. — Este 8 órakor előadás a városi színházban. — Este 6 óra 48 perckor a kongresszus alkalmából rendezett társas-kiránduláson résztvevők indulása Pancsovára, ahonnan a kiállítás megtekintése után az Aldunán és Orsován át Herkules-fürdőre folytatják az utat.

* * *

Szombaton, szeptember hó 9-én: János vitéz. Regényes nagy operette 3 felvonásban. Irta Bakonyi Károly, a verseket Heltai Jenő. Zenéjét szerette: Kacsóch Pongrác.

Vasárnap, szeptember 10-én: Smólen Tóni. Fővárosi életkép 3 felvonásban. Irta Guthi Soma. Zenéjét összeállította Barna Izsó.

* * *

A Sz. S. E. X. éves jubileumi versenye. Mint jelezve volt, hogy a sport egylet versenyei várakozáson felül fognak sikerülni, ime be is fog következni, egyrészt, hogy az ország nagyjai előtt fog lefolyni a verseny másrészt a 108 résztvevő versenyző által kik közül már nagyobb része meg is érkezett. A többek között itt lesznek Halmay és Kiss G. bajnokok, kik Amerikában is győztesnek kerültek ki, továbbá itt lesz még Göncy magasugró bajnok, ki erős ellenfelet lát Nemesben, ugyancsak a nemesebb bajnokok közül részt fog venni Nagy József, dr. Wetzl és Borbás futó, Kozla sulydobó, Varga, Wahuda (Bécs), távugró, Sorgó, Spigler (Bécs), Manglitz, Pető és Sztantics gyalogló, Erdődy, Lichtmann és Kmetykó szertornász, Szárits, Rojkó, Szimits (Belgrád), Husztelesz és Martinz bicikli bajnokok és a többi 90 versenyző. Hogy a Sport egylet ezen hét napos versenye méltóan megfeleljen a 10 éves múltjának igazolják a versenyzők, csak ha az idő kedvező lesz. Helyérek: Páholy ülés 3 kor. mindkét napra 5 kor. Családi páholy 4 személyre 10 kor. két napra 15 kor. Ülőhely 2 kor. Állóhely 60 fill. Tanuló jegy 40 fill. A tagok 2 kor. helyett 1 kor. fizetnek. Automobil versenyre ülőhely 1 kor. állóhely 20 fill. Tájékozásul a versenyek mindkét

nap fél 3 órakor kezdődnek, tekintettel a nap rövidségére.

Tudnivalók

az ipartestületi nagyülésre nézve: A kongresszus tagjai bárminő tekintetben felvilágosítást a szabadkai általános ipartestület tanácsstermében (Batthyány-utca) nyernek.

Az ipartestület által rendezendő társas-ebéd nem kongresszusi tagok is résztvehetnek a 3 kor. 20 fill. részvételi díj ellenében.

Megtekinthető ipartelepek: Hartman és Connen cég baromfi és tojáskiviteli telepe és jéggyára, Rothmann Imre vasbutorgyára, Montallion József műszövészete, Morvai Antal és Novák Mihály cementárugyára, a villamos vasut és világítási részvénytársaság telepe, vajgyár, gázgyár.

Városi intézmények: Mária Valéria kórház, szegényház, templomok, tanintézetek, vágóhid, földmivesiskola.

A helyi rendező bizottság tagjai nemzetiszínű, a fogadó és elszállásolási bizottság tagjai kék-fehér szalagsokrot viselnek a kongresszusi jelvényvel.

* * *

A jegyzői iroda a Pest-szálloda

kistermében van, ahol holnap délelőtt

palicsi bankett-jegyek válthatók.

* * *

Tekintettel a kongresszusra a könyvtár és muzeum mind a három egész napon át nyitva lesz.

TÁVIRATOK.

Fejérváry a király előtt.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Fejérváry Géza báró miniszterelnök ma délután Bécsbe utazik. A kormányelnököt ő felsége vasárnap délelőtt magánkihallgatáson fogadja.

Öngyilkos sikkasztó.

Pancsova, szept. 8. Sörös Ferenc tvszéki irodaigazgató ellen hivatalos pénzek hűtlen kezelése miatt feljelentést tettek. Az igazságügyi miniszter elrendelte a vizsgálót és annak vezetésével Scholmáski Adolf tvszéki bírót bízta meg. Scholmáski elrendelte letartóztatását, Sörös azonban ma nyomtalanul eltűnt. Tegnap csónakon átvitette magát a szigetre és egy pénzügyőr azt állítja, hogy látta, amint Sörös a Dunába ugrik és mire segítségére mehetett volna, nyomaveszett. Sörös 57 éves, családos ember volt.

A béke után.

Pétervár, szept. 8. A Szolszki gróf elnöklésével mára összehívott értekezletet a béke megkötése alkalmából rendezett istentisztelet miatt holnapra halasztották. A holnap ülést tárgyat is a választó-kérdés fogja képezni úgy, hogy valószínűleg holnap sem intézik még el a lengyelországi választó-kérdést.

Pétervár, szept. 8. A peterhofi palota udvari kápolnájában ma a békekötés alkalmából ünnepi tedeum volt, amelyen a cár, a cárné, a görög királyné, a nagyhercegek és nagy hercegnők valamint az udvari méltóságok is résztvettek.

Pusztító földrengés.

Róma, szept. 8. Caltancarói távirat jelenti, hogy ott tegnap reggel 2 óra 55 perckor 18 másodpercig tartó földrengés volt. Több fal beomlott. Két ember megsebesült. A la-

kosság a mezőn tanyázik. Még nyugtalanítóbb hírek érkeznek Monteleobredí Calabriából, ahol hét ember esett áldozatul a földrengésnek. Hir szerint Bico községet a földrengés teljesen elpusztította, egyébként is óriási kárt okozott. Mészinában 2 óra 13 perckor érezték erős földrengést, amely északról dél felé vonult, nagy rettegést okozva a lakosság között, de kárt nem tett. Reggio di Calabrióban 2 óra 44 perckor heves földrengés rémitette meg a lakosságot, a mely lakásaiból elmenekült. A tegnapi földrengés még a múlt évinél is hevesebb volt.

A kolera.

Antwerpen, szept. 8. A Metropole jelenti, hogy a Schelde vidéki egészségügyi bizottság a németországi kolera miatt intézkedéseket tett az iránt, hogy a Königsbergből és a Visztuláról érkező hajókat vesztegár alá helyezték.

HIREK TÁJÉKOZTATÓ.

Szabadkai közkönyvtár és muzeum. Nyitva szerdán és szombaton délután 3-tól 6-ig. Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig.

Szeptember 8. 9. 10. A VII. országos iparregyesületi gyűlés Szabadkán.

Országos vásár szept. 16. Ófuttak.

— **Hadzsy János szobra.** A topolyai Hadzsy János szoborbizottság a napokban ülést tartott, melyen Telcs Ede szobrász is részt vett, aki kijelentette, hogy a rendelkezésre álló 5000 korona egy 3 és fél méter magasságu mellszobor költségeit fedezi. A honorárium külön megállapítás tárgyát képezné. A szobor 1906. július 13-ára, Hadzsy halálának harmadik évfordulójára készülhetne el. A bizottság a művészt a tervezet elkészítésével megbizta.

— **A coelibatus bajai örültje.** A „B. H.”-ban olvassuk: Csamáry Mária városszerte ismert alak Baján. Pártában maradt öreg leány, szegény, akinek már évek óta az a fixa ideája, hogy 5 van hivatta arra, hogy a katolikus papok nőszülési jogát kivívja. Emiatt több, zavaros elmérel valló cikkkel alkalmatlankodott a helyi lapok szerkesztőségeinél, ahol persze, különféle tituluson megtagadták a cikkek közlését. De nemcsak a bajai redakciókat tisztelte meg látogatásával, hanem elment Rómába is s audienciára jelentkezett a pápánál. Úgy látszik azonban azonban, hogy oda is hiába tette meg a nagy utat. Csamáry Mária neve azon a réven kerül most az újságba, hogy Vojnits Dániel apátplébános a rendőrségnél volt kénytelen jelentést tenni amiatt hogy a szerencsétlen az istentiszteletet közbeszólásaival többször megzavarta. A szárandó teremtés valószínűleg az örültek házába fog kerülni.

— **Megtébozódott főhadnagy.** Arnstein H. nyug. cs. és kir. főhadnagy évek óta veszedelmes szembajban szenvedett. Midőn emiatt nyugdíjazták, Titelre jött sógorához, Glauber borkereskedőhöz. Az utóbbi napokban feltűnően izgatott volt és szerdán este kitört rajta a téboly. Lakásán, amit talált, összezuzott, Sogora fölszállította Budapestre, de utközben megszökött tőle az elmebeteg főhadnagy, mert a fülöpszállási előjáróság táviratban tudatta a titelevel, hogy Arnstein kiugrott a vonatból, s elszállításáról gondoskodjanak.

— **Örült a hajónál.** Tegnap Baján D. G. T. hajóállomásnál a hajó érkezése előtt egy férfi tünt

fel különös magaviseletével. A hajó érkezése előtt rámutatott a Dunára és így szólt: Itt a Duna, amott meg a Tisza. Hát nem látják a Tiszát? Majd a jegy-pénztárhoz ment és előbb Bécsbe, majd Mohácsra, majd megint Békéscsabára, végül Odeszába kért jegyet. Mikor a rendőrt figyelmetztették a különös magaviseletű emberre, az gyalog akart a Dunán a tulsó partra menni. A rendőr a szerencsétlen elmeháborodott embert bevitte a rendőrséghez.

— **Ha jól és olcsón akarjuk szükségletünket beszerezni, cipő, kalap, fű öltönyök, uri és női divat cikkekben, úgy forduljunk, a jóval megnagyobbított Versenyáru üzlethez Szabadka, papucs piac. 1082**

LAPZÁRTA UTÁN.

Fejérvári előterjesztése.

Budapest, 1905. szept. 8.

A félhivatalos Magyar Nemzet értesülése szerint Fejérvári vasárnapi audienciáján folytatni és perfektuálni fogja azon programmszerű előterjesztéseket, melyek előadását két ízben Ischli kihallgatásakor megkezdte. A miniszterelnök holnap közös érdekű kérdésekről fog tárgyalni a közös miniszterekkel.

Vörös László rendelete.

Vörös László kereskedelmi miniszter ma rendeletet intézett az államvasutak igazgatóságaihoz, melyben az összes államvasutak ügymenetét egyszerűsíti és gyorsítja.

A türelmes szociálisták.

A szociáldemokrata párt központi vezetősége ma a főkapitány előtt szeptember tizenötödikét, a képviselőház megnyitására napját, illetőleg a személyes vagyonbiztonságra valamint a közrend fentartására garanciát vállalt.

Gyilkos lett az anyjéért.

A somogy megyei Pettend községben édes anyja védelmében gyilkosságot követett el egy 12 éves fiú: megölt egy embert, mert az dühös szerelemmel üldözte s vad erőszakkal bántalmazta az édes anyját. Az eset részletei a következők:

Horváth János pettendi lakosnak még fiatal korában viszonya volt egy falujabeli leánynyal. A szerelem azzal végződött, hogy a leányt Gere Jánoshoz adták feleségül.

Ez, miután másé lett, belenyugodott a sorsába és hűséges felesége lett az urának.

De nem így ám Horváth János, ki mindenáron birni akarta régi szeretőjét.

Mikor látta, hogy az állhatatos marad, fenyegetéshez folyamodott, sőt be is váltva azokat, két év előtt rálótt az asszonyra. Ezért ült hat hónapot Kaposvárt.

Mikor onnan kiszabadult, már nemcsak a szerelem, de a bosszúvágy is tüzelte. Lépten-nyomon üldözte az asszonyt. Majd könyörgött neki, majd meg, ha szerét tehetné, elverte. Sőt egy alkalommal egyenesen a szemét akarta kiszedni a védtelen asszonynak, ki rettenetes helyzetéből csak úgy tudott kiszabadulni,

hogy megígérte Horváthnak, hogy ismét a régi lesz köztük minden.

Természetes, hogy ezt az ígéretet nem tartotta meg a női becsületében állhatatos asszony.

Talán az ellentállás okozta, hogy a férfi szenvedélye a hosszú idő dacára egyre erősödött, annyira, hogy elhatározta, hogy megöli az asszonyt, ha már nem bírhatja. Csak az alkalomra várt, mely be is következett. Kileste az alkalmat, mikor az asszonyon kívül csak 12 éves János nevű fia volt otthon.

Gyanútlanul dolgoztak mindketten, mikor váratlanul előugrott Horvát a kocsiszinből, hová elrejtőzött volt. Az asszony rémületes sikoltással segítségért kiáltva, menekült az utcára. Üldözője utána.

Mikor elérte, nyakon ragadta, ütötte és verte s mér éppen a zsebében levő pisztolyért nyult, mikor a Gera fiú egyetlen, hátulról jól irányzott fejszecsapással leütötte az anyja üldözőjét.

VI. kör, Harmath-utca

egy nagykiterjedésű utcára néző

háza

szabadkézből eladó.

Cím a kiadóhivatalban. 1163

Amerika Utazás
Kávéből minden szombaton

Francia Linie.

Kényelmes, gyors utazás, kitűnő ellátás borral és liqueörrel. — Utazási jegyek minden áramásra, az összes amerikai vasutvonalakra, eredeti arakban. Bővebb felvilágosítást nyújt díj- és bérmentesen:

Francia Linie Bécs,
— IV., Weyringergasse 8.

Házfelügyelőnek keresztek tisztességes gyermektelen házaspár.

Cím a kiadóhivatalban. 1175

Ételek étlap szerint.

Vendéglő megnyitás.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a Nemzeti Kaszinóval szemben, volt Piszarovits-féle

sörházamat

ujjonnan felépíttetem, megnagyobbítottam és a kor követelményei szerint berendezve megnyitottam.

Számos látogatást kér

SZEMMÁRY JÁNOS,
vendéglős.

1173

Abonensek elfogadtatnak.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönségnek szives tudomására adni, hogy helyben, **Deák-utca, dr. Szilasi-féle házban,** Havas Ferenc mellett, — szeptember 1-én egy, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő, egészen ujjonnan berendezett

női kalap- és kész konfekció-üzletet

nyitok, ahol minden e szakmába vágó cikkek a legújabb divat szerint és a legolcsóbb árban lesznek kaphatók.

Átalakításokat jutányos árban számítok.

Dú: választék gyermek ruhácskákban és gyermek-kalapokban.

Több éven át Bécsben szerzett tapasztalataim biztosítják a n. é. közönséget, hogy a legfokozottabb igényeknek is képes leszek megfelelni.

Becsés pártfogásukat kérve

1154 maradtam kitűnő tisztelettel

Stein Mariska.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

A legjobb minőségű faval égetett mész allandóan raktáron.

„Grossol”

a legjobb és legtartósabb asbest-máz, fedőlemezletők, bádog-, fa-, cserép- és zsindeletetők számára.

Szabadalmazva Magyarországon 20384. szám alatt. Védjegyezve 9375. szám alatt.

Szabadalmazva Ausztriában 4290. sz. alatt. Védjegyezve 750. szám alatt.

„Grossol” „A” nem olvad, nem folyik, nem csepeg és nem repedezik.

„Grossol”-al teljesen elegendő minden 5 évben a tetőt mázolni, hogy annak vízmenessége biztosítható.

„Grossol” a legnagyobb hőségben még a legjelentősebb tetőről sem folyik le és telen a le erősebb hidegben sem reped, vagy pattog fel.

Aki régi tetőt „Grossol”-al átmázol, — megtakarítja az új fedést.

„Grossol” hidegen mázolandó, miért is a tető mázolója tűzveszélytől ment.

„Grossol” „D” tetőragacs nem folyékony, mint Grossol „A.” Ezen tetőragacs az avult fedlemez tetőnél előforduló hasadékok és lyukak betapasztására szolgál.

1162

Kapható:

Eisler Manó és Fia

asphalt és kátrány tetőfedő-lemez, elszigetelő-lemez, „Grossol” asbest-tetőmáz, mész- és építési anyag nagykereskedőknél Szabadkán, a nagytemplommal szemben.

Mindenfajta gyümölcszállító kosarak.

2-3 szobás lakást

keresek november 1-ére.

Cím a kiadóhivatalban.

Kitűnő italok!

Isletes konyha.